

לקט פסקי דין
של
בית הדין למשמעת של עובדי המדינה

חוברת מס' 2 - התשנ"ז
אייר התשנ"ז - מאי 1997

בהוצאת היחידה לפרוייקטים מרכזיים, ההסברה והדוברות

סודר בסדר צילום והודפס במדפיס הממשלתי, ירושלים

תוכן העניינים של פסקי הדין בחוברת מס' 2 - התשנ"ז

18/נז	מורה - תקיפת תלמיד	3
19/נז	אחות במרכז רפואי - גניבת צ'קים של הועד	4
20/נז	גננת - ניסיון לקבל במרמה גמול השתלמות	5
21/נז	עובד הנהלת ביהמ"ש - דיווח כוזב על עיקולים	6
22/נז	מנהל בית ספר - היעדרות מהלימודים ללא היתר	8
23/נז	מורה - תקיפת תלמיד	9
24/נז	עובד מכס - שליפת מידע שלא לצרכי עבודה	10
25/נז	עובד משרד הבריאות - שינה במשמרת	11
26/נז	עובדת משרד האוצר - הצבעה בקלפי תוך התחזות לאחרת	12
27/נז	מנהלת בית ספר - קבלת דבר במרמה	13
28/נז	מורה - היעדרות ללא היתר מהעבודה	14
29/נז	עובדות מטבח בית חולים - גניבת מצרכי מזון	15
30/נז	רופא - מתן אישור רפואי כוזב	16
31/נז	עובד מכס - שליפת מידע ממאגר הנתונים שלא לצרכי עבודה	17
32/נז	עובד רשות שדות תעופה - גניבה מכבודת נוסעים	18
33/נז	הכאת עובד - רשות הדואר	19
34/נז	סגן מנהל בית ספר - תקיפת תלמידה	20
35/נז	עובדת משרד הרישוי - קבלת שוחד	21
36/נז	החתמת כרטיס נוכחות ע"י עובדים אחרים	23
37/נז	מזכיר בימ"ש - עבודה פרטית ללא היתר	30

חוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963

סעיף 17

עבירות המשמעת עליהן ניתן להעמיד לדין משמעתי את עובד המדינה (להלן - החוק):

עובד מדינה שעשה בישראל או בחוץ לארץ אחת מאלה אשם בעבירת משמעת:

- (1) עשה מעשה, או התנהג, באופן שפגע במשמעת שירות המדינה;
- (2) לא קיים המוטל עליו כעובד המדינה על פי נוהג, חוק או תקנה, או הוראה כללית או הוראה מיוחדת שניתנו לו כדין, או התרשל בקיום המוטל עליו כאמור;
- (3) התנהג התנהגות שאינה הולמת את תפקידו כעובד המדינה או התנהג התנהגות העלולה לפגוע בתדמיתו או בשמו הטוב של שירות המדינה;
- (4) התנהג התנהגות בלתי הוגנת במילוי תפקידו או בקשר אתו;
- (5) השיג את מינויו בשירות המדינה במסירת ידיעה כוזבת או בהעלמת עובדה הנוגעת לעניין או בשימוש באיומים או בכוח או באמצעים פסולים אחרים;
- (6) הורשע על עבירה שיש עמה קלון.

נז/18. מורה - תקיפת תלמיד

בפני: עו"ד יעל פלד - יו"ר;
 מר נאהד קשוע - חבר;
 גב' קלרה לכטיג - חברה.
 התובע: עו"ד ג. ונדל.
 הסניגור: עו"ד מ. קרן.

1. הנאשם המועסק כמורה במשרד החינוך והתרבות הורשע בבימ"ש השלום בתקיפת תלמיד והוטל עליו עונש של 6 חודשים מאסר על תנאי וקנס בסך 200 שקל.
  2. בעקבות הנ"ל הועמד האיש לדין משמעתי בפני ביה"ד למשמעת של עובדי המדינה והורשע בהתנהגות שאינה הולמת עובד מדינה ועובד הוראה עבירות לפי סעיף 17(3) לחוק שירות המדינה (משמעת) תשכ"ג-1963 וסעיף 14(1) להודעה על שינויים בהחלת חוק המשמעת על עובדי הוראה.
  3. בטיעונו לעניין העונש ביקש התובע להחמיר עם הנאשם בהדגישו שהוא גרם לתלמיד חבלה של ממש, עד שנוזקק לטיפול רפואי, ושזו לו הרשעה שנייה בנושא האלימות, הגם שלא כלפי תלמיד.
  4. הנאשם הביע צער וחרטה על התנהגותו והדגיש שהיה עליו לעמוד בפני התנהגות מתגרה של תלמיד מפריע.
  5. בית הדין הבהיר כי הוא ער לתופעה הפסולה של אלימות כלפי תלמידים במגזר הערבי ומודע לחלקו של ביה"ד במאמץ לשרש תופעה זו באמצעות הענישה המשמעית.
- ביה"ד הטיל על הנאשם את אמצעי המשמעת הבאים:
- א. נזיפה חמורה.
  - ב. הפקעת מחצית המשכורת ב"6 תשלומים.
  - ג. הורדה בדרגה למשך שנה.
- ביה"ד הורה לפרסם את פסה"ד, ללא ציון שם הנאשם בביטאון הסתדרות המורים.

תיק בד"מ/75/95 תאריך ההחלטה: 3.1.1996

נז/19. אחות במרכז רפואי - חברת ועד - גניבת צ'קים של הועד

בפני: עו"ד י. כהן - יו"ר;

מר א. מנצורי - חבר;

מר נ. ברזילי - חבר.

התובע: עו"ד ג. ונדל.

הסניגור: עו"ד א. קטבי - אמיר.

1. הנאשמת המועסקת ע"י משרד הבריאות כאחות אחראית מחלקה במרכז לבריאות הנפש באזור תל אביב הורשעה בבימ"ש השלום בגניבה, זיוף מסמך, שימוש במסמך מזויף וקבלת דבר במרמה על כך שבהיותה חברת ועד עובדים, המופקדת על כספי הועד, גנבה 9 צ'קים של הועד ושילמה באמצעותם לנושים פרטיים שלה, סכום כולל של 4920 שקל. ביהמ"ש הטיל עליה פיקוח קצין מבחן לתקופה של 12 חודש, ללא הרשעה בדין.

2. בעקבות הנ"ל הועמדה העובדת לדין משמעת בפני בית הדין למשמעת של עובדי המדינה וזה הרשיע אותה בהתנהגות שאינה הולמת עובדת מדינה ובהתנהגות לא הוגנת, עבירות לפי סעיפים 17(3) ו-17(4) לחוק שירות המדינה (משמעת) תשכ"ג-1963.

3. בית הדין ראה בחומרה את מעשיה של הנאשמת אך בבואו לגזור את דינה לא יכול היה להתעלם מנסיבותיה האישיות הקשות, כפי שתוארו בדו"ח הסוציאלי שהוגש בעניינה ומכך שבימ"ש השלום לא הרשיעה כלל והסתפק בכך שהטיל עליה פיקוח קצין מבחן.

4. בנסיבות אלה החליט ביה"ד לאמץ את ההצעה המוסכמת לעונש שהגישו לו הצדדים לתיק והטיל על הנאשמת את אמצעי המשמעת של:

א. נזיפה חמורה.

ב. הפקעת מחצית משכורת ב"12 תשלומים.

ג. הקפאת דרגה לשנה.

תיק בד"מ/69/95 תאריך ההחלטה: 25.1.1996

נז/20. גננת - זיוף תאריך במסמך בנסיון לקבל במירמה גמול השתלמות

בפני: עו"ד י. כהן - יו"ר;

מר י. זוסמן - חבר;

מר ש. שי - חבר.

התובע: עו"ד ג. ונדל.

ב"כ הנאשם: הנאשמת טענה לעצמה.

1. הנאשמת המועסקת כגננת על ידי משרד החינוך והתרבות, באזור תל אביב, שינתה - זייפה תאריך במסמך המאשר לימודים במוסד מוכר, משנת תשנ"א לשנת תשנ"ב והגישה אותו להנהלת משרד החינוך בנסיון לקבל גמול השתלמות.

2. בית הדין למשמעת של עובדי המדינה בפניו הועמדה לדין הרשיע אותה בהתנהגות בלתי הולמת ובלתי הוגנת, עבירות בניגוד לסעיפים 17(3) ו(4) לחוק שירות המדינה משמעת תשכ"ג 1963.

3. בבואו לגזור את עונשה של הנאשמת לקח בית הדין בחשבון - לחומרה - את העובדה שמדובר בעובדת הוראה האמורה לשמש דוגמא ומופת ולקולא את העובדה שהביעה חרטה כנה על המעשה ואת הותק הרב שצברה בעבודה והטיל עליה את אמצעי המשמעת של:

א. נזיפה חמורה.

ב. הפקעת מחצית משכורת ב"6 תשלומים שווים.

תיק בד"מ/95/18 תאריך ההחלטה: 3.3.1996

נז/21. עובד הנהלת ביהמ"ש - דיווחים כוזבים על עיקולים, זיוף בנסיבות מחמירות, קבלת דבר במרמה והפרת אמונים

בפני: עו"ד ר. גרוס - יו"ר;

מר א. מנצורי - חבר;

מר ר. פליסקוב - חבר.

1. הנאשם מנהל מדור פלילי באחד מבתי המשפט במרכז הארץ הורשע בביהמ"ש המחוזי, יחד עם נאשם נוסף שאינו עובד בתי המשפט בדיווחים כוזבים על ביצוע עיקולים בבתי חייבים, זיוף בנסיבות מחמירות, קבלת דבר במרמה והפרת אמונים, וזוהי משני אישומים של לקיחת שוחד וזיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותם דבר. ביהמ"ש גזר עליו עונש של 6 חודשי מאסר בפועל, אותם ריצה בעבודות שירות, 24 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים וקנס בסך 20,000 ש"ח. ערעור שהגישה המדינה על קולת העונש נדחה ע"י ביהמ"ש העליון.

2. העובדות הנוגעות לעניין הרשעתו של האיש היו כדלקמן: א. מדצמבר 1987 עד ינואר 1990 שימש הנאשם כמנהל מדור פלילי באחד מבתי המשפט השלום אז הוא גם ביצע עיקולים בבתי חייבים, כאשר בעיקולים שנעשו בבתי ערבים הוא נעזר בתושב האזור שלא היה עובד הנהלת בתי המשפט. תמורת ביצוע עיקול מלא או חלקי היה הנאשם זכאי לתמורה כספית שנעה בין 19 שקל ל-34 שקל, לפי הפעולה שבוצעה. ב. בתאריכים הנ"ל דיווח הנאשם בהרבה מקרים דיווחי כוזב על עיקולים שכביכול ביצע שעה שלמעשה הוא ועוזרו כלל לא ביקרו בבתי החייבים, או דיווחו על מטלטלין שכלל לא היו ברשות החייבים. בחלק מהמקרים נהג הנאשם להתחמק את עוזרו במקום את החייבים ובמקרים אחרים התבקשו אנשים שונים להתחמק כנאמניו עבור החייבים ולמסור להם אחר כך את טופס העיקול. ביהמ"ש קבע שלא היה מדובר במקרים בודדים אלא בשיטה שהיתה נקוטה אצל הנאשם כאשר ביצע עיקולים בכפרים ערביים.

3. בעקבות הרשעתו כנ"ל הועמד האיש לדין בפני ביה"ד למשמעת של עובדי המדינה והורשע בביצוע עבירות שיש עימן קלון.

4. בטיעוניו לעונש היפנה התובע את ביה"ד למשמעת לפסה"ד הבאים: מג/37, מה/28, נב/10, נב/13 ו-נה/6, בהם פוטרו עובדים בשל עבירות מרמה, זיוף והפרת אמונים.

5. הסניגור הדגיש בפני ביה"ד כי לאורך מרבית שנות עבודתו בשירות המדינה מילא הנאשם את תפקידו כהלכה ושרק בשנים האחרונות מעד וסטה מדרך הישר. הוא הדגיש כי ביצוע עיקולים במגזר הערבי היא עבודה קשה ומסוכנת וכי הנאשם נשוי ואב לילדים שעליו פרנסתם. הוא היפנה את ביה"ד לפסה"ד נה/11 ונא/19 ביה"ד פיטר אומנם ביה"ד את הנאשמים אך לא פגע בזכויותיהם הנילוות.

6. בבואו לגזור את דינו של הנאשם לקח ביה"ד בחשבון את העובדה שהנאשם הוא עובד בכיר במערכת הרגילה של בתי המשפט, המופקדת על שמירת טוהר המידות וכי ביצע את העבירות במסגרת תפקידו. ביה"ד סבר כי הנאשם צריך היה להיות מודע לחומרת מעשיו ולפגיעה שפגע בשירות הציבורי בכלל ובמערכת בתי המשפט בפרט. ביה"ד קבע כי בנסיבות המקרה, למרות השיקולים לקולא עליו להעדיף את האינטרס הציבורי ולמצות את הדין ועל כן הטיל על הנאשם את אמצעי המשמעת הבאים:

- א. פיטורין לאלתר.
ב. שלילת הזכות לגימלה.
ג. תשלום פיצויי פיטורין בשיעור של 50% מיום תחילת העבודה עד ליום השעייתו.
ד. פסילה לצמיתות לשירות המדינה.

תיק בד"מ/61/95 תאריך ההחלטה: 12.3.1996

נז/22. מנהל בית ספר - היעדרות מהלימודים ללא היתר בשל נסיעה לחו"ל

בפני: עו"ד יעל פלד - יו"ר;

גב' ק. ליכטיג - חברה;

מר נ. קשוע - חבר.

1. מנהל בית ספר בצפון הארץ נעדר מעבודתו שלושה ימי עבודה, עקב נסיעה לחו"ל, ללא קבלת רשות מהממונים עליו כנדרש על פי ההוראות, וללא דיווח על ימים אלה כעל ימי היעדרות.
2. המנהל הועמד לדין בפני בית הדין למשמעת של עובדי המדינה שקבע שהאיש הפר את הוראות חוזרי המנהל הכללי של משרד החינוך בנושא והרשיעו בביצוע עבירות על סעיפים 17(1) ו-17(2) לחוק שירות המדינה (משמעת) תשכ"ג 1963.
3. בבואו לגזור את עונשו של האיש אמר בית הדין בין השאר כדלהלן: א. "בית הדין רואה בחומרה התנהגות זו של המנהל שפגעה במשמעת שירות המדינה, בכך שלא קיים את המוטל עליו כעובד מדינה ובחומרה יתרה עקב מעמדו כמנהל". ב. "המדובר באיש חינוך במעמד רם, הממונה על אנשי חינוך אחרים ואשר אמור לשמש דוגמא ומופת להתנהגות בכלל ולהתנהגותו כאיש חינוך. העבירה בה הואשם נוגעת ישירות למהות העבודה בחינוך ובית הדין מצפה מאדם במעמדו להתנהג על פי אמות מידה וערכים אשר ישמשו נר הן להתנהגותו והן להתנהגות הכפופים לו, דבר אשר לא התקיים במקרה זה."
4. לאחר שבית הדין שקל את חומרת העבירה אל מול עברו הנקי של המנהל ותרומתו למערכת הוא הטיל עליו את אמצעי המשמעת של:

א. נזיפה.

ב. הפקעת משכורת שלמה ב-10 תשלומים.

ג. פרסום פסק הדין ללא ציון הנאשם בירחון הד החינוך.

תיק בד"מ/74/95 תאריך ההחלטה: 13.3.1996

נז/23. מורה - תקיפת תלמיד

בפני: עו"ד י. לוי - יו"ר;

גב' א. ציוני - חברה;

גב' י. איזנר - חברה.

התובע: עו"ד ג. ונדל.

הסניגור: הנאשם טוען לעצמו.

1. הנאשם הועמד לדין פלילי בבית משפט השלום בבאר שבע על תקיפת תלמידה. הוא הודה בעובדות וביהמ"ש, בהתחשב בתסקיר קצין מבחן החליט להטיל עליו 300 שעות עבודת שירות לתועלת הציבור, ללא שהרשיעו בדין. בעקבות זאת הועמד האיש לדין בפני בית הדין למשמעת של עובדי המדינה.
2. בטיעונו בפני בית הדין אמר הנאשם שמדובר בתלמידה שבאופן שיטתי נהגה שלא להכין את שיעורי הבית שהוטלו עליה ועל כן הוא סטר לה קלות על לחיה. לדבריו תגובות מעין אלה מקובלות בציבור המורים ממנו הוא בא ושקבוצת הורים שעויינת אותו ניצלה את העניין כדי לנסות ולהעבירו מבית הספר.
3. בית הדין דחה את הסבריו של הנאשם וקבע שבמעשיו כנ"ל הוא התנהג התנהגות שאינה הולמת עובד הוראה בישראל, עבירות בניגוד לסעיפי 17(3) לחוק המשמעת ולסעיף 4(1) להודעה על החלת חוק המשמעת על עובדי הוראה.
4. בסיכומיו לעניין העונש הדגיש התובע כי התופעה של הכאת תלמידים (מה גם שבמקרה שלפנינו מדובר בתלמידת כיתה א) היא תופעה פסולה שיש לעקור מהשורש. הוא הציע, על דעת הנהלת משרד החינוך, להטיל על הנאשם עונש של נזיפה חמורה, הפקעת 3/4 ממשכורתו והורדה בדרגה למשך חצי שנה.
5. הנאשם הביע חרטה על המעשה, הבטיח כי מעשה מעין זה לא יישנה וביקש מבית הדין שינהג בו במידת הרחמים.
6. בבואו לגזור את דינו של הנאשם לקח בית הדין בחשבון את ממצאי תסקיר המבחן שקבע בין השאר: "שמדובר באדם חיובי המשמש כמורה מזה 9 שנים, בצורה חרוצה ואיכפתית וקיימת כלפיו הערכה מצד עמיתים, תלמידים והורים... הנאשם רואה במעשיו טעות אומללה שהפיק ממנה את הלקחים במלוא המשמעות ושנוכח כך אין חשש שיחזור על התנהגות כזאת". בית הדין התרשם גם מכנות החרטה שהנאשם הביע בפניו ומכך שהוא אב לחמישה ילדים קטינים שהגדול שבהם הוא בן 6 ושהוא המפרנס היחיד במשפחה. בנסיבות אלה הטיל עליו בית הדין עונש של:

א. נזיפה חמורה.

ב. הפקעת מחצית משכורת ב־12 תשלומים שווים ורצופים.

תיק בד"מ/65/95 תאריך ההחלטה: 16.3.1996

נו/24. עובד מכס - שליפת מידע שלא לצורכי עבודה

בפני: עו"ד א. גולדברגר - אב"ד - יו"ר;

מר א. אשל - חבר(ה);

מר ר. פליסקוב - חבר.

התובע: עו"ד ע. פריד ב.כ. - נ.ש.מ.

הנאשם(ת): טוען לעצמו.

1. נגד הנאשם, עובד משרד המכס ומע"מ במרכז הארץ הוגשה תובענה לבית הדין למשמעת של עובדי המדינה בה הואשם בכך שבמספר הזדמנויות עשה שימוש בסמכות הנתונה לו להשתמש לצורכי עבודה במידע שבמאגר הנתונים שבמחשב המשרד ועיין במידע הקשור בחברים ובקרוי משפחה, שלא לצורכי עבודה.
2. במסגרת עיסקה שערך הנאשם עם התביעה הוא הודה בעובדות שבתובענה ובית הדין הרשיעו בהתאם לכך בביצוע עבירות משמעת בניגוד לסעיפים 17(1)(2)(3) לחוק שירות המדינה משמעת, תשכ"ג-1963.
3. לאחר שבית הדין שוכנע כי המידע ששלף הנאשם הוא מידע תמים שהתייחס רק לחברה אחת בעבודה ולכמה בני משפחה של הנאשם, שבחלקם כבר אינם בין החיים ושהמידע לא הועבר לאחרים הוא אישר את העונש שהוצע לו ע"י הצדדים והטיל על הנאשם את אמצעי המשמעת של:

א. נזיפה.

ב. הפקעת משכורת אחת בשישה תשלומים שווים ורצופים.

ג. הקפאת דרגה לשנה אחת מיום מתן גז"ד.

תיק בד"מ/26/96 תאריך ההחלטה: 12.4.1996

נז/25. עובד משרד הבריאות - שינה במשמרת

בפני: עו"ד א. גולדברגר - יו"ר;

מר י. ורקר - חבר;

מר א. מנצורי - חבר.

התובעת: עו"ד רשל כהן.

הסניגור: עו"ד מנחם קרן.

1. הנאשם, המועסק ככח עוזר באחד המרכזים לבריאות הנפש במרכז הארץ נרדם במשמרת שבה אמור היה להשגיח על חולה אנורקסית. באותה עת ניסתה החולה להתאבד וגרמה לעצמה חבלות גופניות.
2. הנאשם הודה כי אכן נרדם במשמרת אך טען להגנתו כי למשמרת זו הוא בא בהתנדבות, כדי להחליף עובד אחר שנבצר ממנו לבוא לעבודה וכי נמסר לו כי עליו להשגיח על חולה אנורקסית מפני הקאה ואיש לא הודיע לו שמדובר בחולה שיש חשש שתנסה להתאבד.
3. נציג המשרד תמך בגירסת הנאשם ואף הוסיף שמדובר בעובד מסור וחיובי ללא עבר פלילי או משמעותי. הוא גם הוסיף שבתקופה הרלבנטית היה הנאשם בתהליך של החלמה ושיקום מתאונת עבודה קשה שקרתה לו כשנה וחצי קודם לכן.
4. ביה"ד ראה בחומרה את העובדה שהנאשם נרדם במשמרת כאשר היה עליו להשגיח על חולה אך גם לא התעלם מכך שלאיש לא נמסר שמדובר בחולה שיש חשש שתנסה להתאבד, דבר המצריך על פי הנהלים סוג אחר של השגחה.
5. בנסיבות אלה לא ראה ביה"ד למשמעת לנכון לסטות מההצעה לעונש שהביאו בפניו הצדדים לתיק והטיל על הנאשם את אמצעי המשמעת הבאים:

א. נזיפה חמורה.

ב. הפקעת מחצית משכורת.

ג. הקפאת דרגה לשנתיים.

תיק בד"מ/95/98 תאריך ההחלטה: 14.4.1996

נז/26. עובדת משרד האוצר - הצבעה בקלפי תוך התחזות לאחרת

בפני: עו"ד י. לוי - יו"ר;

ר. גלוסקינוס - חבר;

ש. יאיר - חבר.

התובע: עו"ד ג. ונדל

הסניגור: עו"ד מ. קרן.

1. עובדת משרד האוצר הורשעה בבית משפט השלום בכך שבבחירות לכנסת ה-13 של מדינת ישראל, לאחר שמימשה את זכותה לבחור היא ניסתה להצביע פעם נוספת תוך התחזות שבאותה עת שהתה בחו"ל. בית המשפט הטיל עליה עונש של 6 חודשים מאסר על תנאי למשך 3 שנים וביצוע עבודות שירות לתועלת הציבור, בהתאם לתוכנית של שירות המבחן.

2. בית הדין למשמעת בפניו הועמדה העובדת הזאת לדין, בעקבות הרשעתה כנ"ל, קבע שבהתנהגותה היא הפרה את ההוראות והתנהגות התנהגות שאינה הולמת עובד מדינה עבירות בניגוד לסעיפים 17(2) ו-17(3) לחוק שירות המדינה משמעת תשכ"ג 1963 והרשיע אותה בהתאם.

3. בשוקלו את הנסיבות המיוחדות של המקרה החליט ביה"ד לאשר את העונש המוסכם שהוצע לו ע"י הצדדים לתיק והטיל על הנאשמת את אמצעי המשמעת של:

א. נזיפה חמורה.

ב. הפקעת מחצית משכורת ב-6 תשלומים שווים ורצופים.

ג. הקפאת דרגה עד ליום 30.9.96.

תיק בד"מ/100/95 תאריך ההחלטה: 18.4.1996

נז/27. מנהלת בית ספר - קבלת דבר במרמה

בפני עו"ד ש. פרנקל - יו"ר;

ש. ישי - חבר;

א. שפירא - חברה.

התובע: עו"ד ג. ונדל.

הסניגור: עו"ד מ. רובינשטיין.

1. בבית משפט השלום הורשעה על פי הודאתה מנהלת בית ספר בקבלתם במרמה של כספים שהיו שייכים לבית הספר. בית המשפט הטיל עליה 6 חודשי מאסר בפועל, לריצוי בעבודות שירות בבית חולים.

2. בעקבות הרשעתה כנ"ל הועמדה המנהלת לדין משמעתי בפני בית הדין למשמעת של עובדי המדינה שקבע כי המעשה בו הורשעה יש עמו קלון, עבירה בניגוד לסעיף 17(6) לחוק שירות המדינה (משמעת) תשכ"ג 1963 והרשיע אותה בהתאם.

3. הצדדים לתיק ציינו בפני בית הדין כי הנאשמת פרשה משירות המדינה בסמוך לאחר שהפרשה התגלתה והציעו לבית הדין בהסכמה להטיל עליה את אמצעי המשמעת הבאים: נזיפה חמורה, הורדה בדרגה למשך שנה (לצורך חישוב הגימלה) ופסילה לניהול למשך 10 שנים.

4. בבואו לשקול את אמצעי המשמעת שיש להטיל על הנאשמת לקח בית הדין בחשבון את טיעוני הצדדים, את העובדה שהיא פרשה כבר משירות המדינה ושמדובר במעידה חד פעמית שכתוצאה ממנה נאלצה הנאשמת לפרוש מהעיסוק לו הקדישה את מיטב שנותיה והטיל עליה את אמצעי המשמעת הבאים:

א. נזיפה חמורה.

ב. הורדה בדרגה אחת למשך חצי שנה.

ג. פסילה לניהול למשך 10 שנים ופסילה להוראה למשך 5 שנים.

תיק בד"מ/59/95 תאריך ההחלטה: 5.5.1996

נז/28. מורה - היעדרות ללא היתר מהעבודה

בפני: עו"ד א. תמיר - יו"ר;

מר י. זוסמן - חבר;

מר יהודה שמע - חבר.

1. מורה באחד מבתי הספר במרכז הארץ נעדרה יומיים מהעבודה בשל נסיעה לחו"ל וזאת מבלי שקיבלה לכך היתר כנדרש ממנהל המחוז. כדי להצדיק את ההיעדרות דיווחה המורה על ימי ההיעדרות כעל ימי מחלה.

2. בית הדין למשמעת בפניו הועמדה לדין קבע כי בהתנהגותה הפרה המורה את ההוראות שבחוזרי מנכ"ל משרד החינוך והרשיע אותה בהתנהגות שאינה הולמת עובדת מדינה בכלל ועובדת הוראה בפרט.

בית הדין הטיל עליה אמצעי משמעת של:

א. נזיפה.

ב. הפקעת מחצית משכורת בשישה תשלומים שווים ורצופים.

תיק בד"מ/81/95 תאריך ההחלטה: 7.5.1996

נז/29. עובדות מטבח של בית חולים - גניבת מצרכי מזון

בפני: עו"ד א. גולדברגר, אבה"ד - יו"ר;

מר ש. יאיר - חבר;

מר מ. דרור - חבר.

התובע: עו"ד י. מזרחי.

הסניגור: עו"ד א. בן שושן

1. הנאשמות, עולות חדשות מאחת ממדינות חבר העמים, אמהות ל-7 ילדים האחת וארבעה ילדים האחרת, עובדות במטבח בית החולים נתפשו ע"י קצין הבטחון כשבכליהן מצרכי מזון, רכוש בית החולים בערך כולל של כמה עשרות שקלים. התלונה אשר הוגשה ע"י קצין הבטחון למשטרה נסגרה מחוסר ענין לציבור.

2. בית הדין למשמעת בפניו הועמדו העובדות הללו לדין הרשיע אותן בהתנהגות שאינה הולמת עובדי מדינה והתנהגות בלתי הוגנת, עבירות בניגוד לסעיפים 17(3) ו-4(4) לחוק שירות המדינה (משמעת) תשכ"ג-1963.

3. בטיעוניו לעונש הדגיש התובע המלומד את חומרת מעשיהן של הנאשמות וטען לקיומה של תופעה של הרבה גניבות קטנות, של מצרכי מזון ושל פריטים אחרים, רכוש בתי החולים, המצטברות לסכומים גדולים.

4. הסניגור המלומד ניסה לשכנע את בית הדין שמדובר במעידה חד פעמית, במעשה שטות שלא יחזור שהנאשמות כבר נענשו בגינו, אם מחמת הבושה שהיתה מנת חלקן ואם בשל עינוי הדין שנגרם להן בעטיו של הטיפול המתמשך בנושא.

5. בית הדין ראה בחומרה את המעשה בגינו הורשעו הנאשמות ושוכנע שככל הנראה אכן קיימת תופעה של גניבות רבות של מצרכי מזון ושאר פריטים, רכוש בתי החולים, המצטברות לכלל סכומים גדולים למדי, כדברי התובע ושעליו להטות שכם במאבק כנגד התופעה, דבר שהוא יכול לעשות ע"י החמרה בענישה.

6. בית הדין שקל לחומרא ולקולא את טיעוני הצדדים לעניין העונש, התחשב בנסיבות המיוחדות של המקרה ושל הנאשמות והטיל עליהן את אמצעי המשמעת של:

א. נזיפה חמורה.

ב. הפקעת 1200 שקל משכרן.

תיק בד"מ/17/96 ו-18/96 תאריך ההחלטה: 19.5.1996

נז/30. רופא - מתן אישור רפואי כוזב

בפני: עו"ד ש. פרנקל - יו"ר;

פרופ' ע. רובין - חבר;

ר. י. בוגייסקי - חבר.

התובע: עו"ד י. מזרחי.

הסניגור: עו"ד ז. כאמל

1. הנאשם עובד משרד הבריאות, רופא במקצועו, לא עמד ב"לחץ" שהפעיל עליו "חולה", הידוע כעברייני ונתן לו בשתי הודמנויות סמוכות, שלא במסגרת תפקידו, אישור רפואי שהעיד על מחלה כביכול וזה דחה בעזרת המסמך דיון שנקבע בעניינו בבית משפט בצפון הארץ. בית המשפט הפלילי שדן בעניינו של הנאשם הרשיעו בעבירות של קבלת דבר במרמה ושיבוש מהלכי משפט והטיל עליו עונש של: 4 חודשי מאסר על תנאי למשך שנה וקנס בסך 2500 שקל או 10 ימי מאסר תמורתו.
2. בעקבות הרשעתו כאמור הועמד הנאשם לדין בפני בית הדין למשמעת והואשם בהתנהגות שאינה הולמת עובד מדינה והרשעה בעבירה שיש עימה קלון. בית הדין זיכה את הנאשם מביצוע עבירה שיש עימה קלון והרשיע אותו רק בעבירה של התנהגות שאינה הולמת עובד מדינה, והטיל עליו עונש של נזיפה.
3. המדינה ערערה על פסה"ד של בית הדין למשמעת, בתיק עש"מ 2424/95 של בית המשפט העליון שהחליט ב-13.7.95 לקבל את הערעור בקובעו כדלהלן: "3 - בית הדין למשמעת שגה בשניים. ראשית, בכך שסבר שהמשיב לא עבר עבירה של קבלת דבר במרמה משום שלא קיבל כסף עבור התעודות. בעניין זה נעלם מעיניו ש"הדבר" שהמשיב קיבל במרמה היה דחיית הדיון על-ידי השופט; ושנית, בכך שסבר כי במעשיו הפליליים של המשיב לא היה קלון. כידוע, קלון הוא מושג מתחום המוסר. לעיתים אין הוא טמון ביסודות העבירה אלא עולה מן הנסיבות הקונקרטיות של המעשה והעושה. אך יש עבירות שענינן נמנית קבלת דבר במרמה, שהקלון טמון ביסודות העבירה. בעבירות מסוג זה בהיעדר נסיבות מיוחדות השוללות את הקלון, הרי העבירה עצמה היא עבירה שיש עימה קלון (עש"מ 4/81 אוהיון נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(4) 498). בעניין שבפני, הקלון עולה מיסודות העבירה עצמה, מנסיבותיו הקונקרטיות של המעשה - מתן תעודות רפואיות כוזבות על-מנת לרמות שופט - ושל העושה - שהוא רופא, הנתפס בעיני הציבור כאדם מהימן שאין לפקפק במסמכים שהוא מוציא. על-יסוד האמור לעיל אני מבטלת את פסק-דינו של בית הדין למשמעת ככל שהוא נוגע לזיכויו של הנאשם מהרשעה בעבירה שיש עימה קלון והעונש שהטיל עליו, מרשיעה אותו בעבירה זו ומחזירה את התיק לבית-הדין למשמעת לגזירת הדין".
4. בית הדין למשמעת פעל כמצוות בית המשפט העליון וגזר על הנאשם, שעוזב בנתיים את שירות המדינה (משום שחווהו שפג לא חודש) עונש של:

א. נזיפה חמורה.

ב. פסילה לשירות המדינה לתקופה של שנתיים.

תיק בד"מ/60/94 תאריך ההחלטה: 26.5.1996

נז/31. עובד אגף המכס ומע"מ - שליפת מידע ממאגר הנתונים

בפני: עו"ד יעל פלד - יו"ר;

מר חגי קוזלוב - חבר;

מר שמעון יאיר - חבר.

התובעת: עו"ד רשל כהן.

הסניגור: עו"ד מנחם קרן.

1. הנאשם, חוקר באחת מיחידות אגף המכס ומע"מ הועמד לדין בפני בית הדין למשמעת של עובדי המדינה, על שעשה שימוש לרעה בסמכות הנתונה לו להשתמש במידע שבמאגר הנתונים, לצורכי עבודה, ועיין בנתונים שבמאגר, הנוגעים לאחד משופטי בית משפט השלום שלא לצורכי עבודה.

2. בית הדין קבע שבהתנהגותו כנ"ל הפר הנאשם את סעיף 8 לחוק הגנת הפרטיות תשמ"א-1981 ואת הודעת נש"מ מיום 28.6.87 (סעיף - 9.03), עבירה לפי סעיפים 17(1)(2)(3) לחוק-שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג 1963.

3. התובעת ונציג המשרד בטיעוניהם לעונש הדגישו את חומרת מעשהו של הנאשם הגדירו אותו כמעילה באימון. הסניגור הציג את הענין כמעשה שטות שנעשה מתוך סקרנות ללא שנגרם נזק כל שהוא משום שהנאשם לא העביר את המידע לגורם שלישי.

4. בבואו לגזור את דינו של הנאשם קבע בית הדין שהוא רואה בחומרה רבה את מעשהו של הנאשם אך בשים לב לכך שהאיש ממילא עמד לסיים את עבודתו בשירות המדינה בסוף החודש, קיבל את הצעת הצדדים והסתפק בכך שהטיל עליו את אמצעי המשמעת של:

א. נזיפה.

ב. הפקעת מחצית המשכורת בתשלום אחד.

תיק בד"מ/117/95 תאריך ההחלטה: 3.6.1996

נז/32. עובד רשות שדות תעופה - גניבה מכבודת נוסעים

בפני: עו"ד א. גולדברגר, אבה"ד - יו"ר;

מר מ. שלו - חבר;

מר א. מנצורי - חבר.

1. עובד רשות שדות תעופה הורשע בבית המשפט בגניבה מתוך מזוודות נוסעים כאשר אלה היו בתעלות המיון בדרכן ליעדיהן והוטל עליו עונש של 36 חודשי מאסר, מתוכם 18 חודשים לריצוי בפועל והיתרה על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר וקנס בסך 15,000 (חמש עשרה אלף) שקל.
2. בעקבות הרשעתו כנ"ל הועמד האיש לדין בפני בית הדין למשמעת של עובדי המדינה שהרשיעו בביצוע עבירות שיש עמן קלון ובהתנהגות שאינה הולמת עובד מדינה ועובד רשות שדות תעופה, עבירות בניגוד לסעיפים 17(6) ו-3 לחוק שירות המדינה (משמעת) תשכ"ג 1963.
3. בית הדין למשמעת קבע כי אין לו ספק כי העבירות בהן הורשע עובד זה הן חמורות ביותר, בעיקר בשלם לב לכך שהוא עובד רשות שדות תעופה שהינה במידה רבה מעין חלון הראווה של מדינת ישראל בכל הקשור לבאים וליוצאים בשערי המדינה. בידי עובדי הרשות מפקידים הנוסעים למיניהם את כבודתם והם מצפים שינהגו בכבודה זו ביושר ובהגינות ויביאו אותה בשלמותה לתעודתה. מעשים ממין אלה בהם הורשע הנאשם פוגעים בתדמית המדינה ומוציאים דיבתה רעה ויש לעשות בנחרצות לעקירת תופעות אלה מהשורש.
4. בבואו לגזור את אמצעי המשמעת התחשב בית הדין בגילו המתקדם של הנאשם, ובעובדה שלא היה מיוצג ע"י עו"ד והטיל עליו את אמצעי המשמעת הבאים:
  - א. פיטורין לאלתר, אגב תשלום הגימלה שצבר, בנכוי התקופה בה היה מושעה.
  - ב. הורדה בשתי דרגות למשך 4 שנים בתחולה מיום מתן גזר הדין, כאשר הדרגה אליה הורד תהווה הבסיס לתשלום הגימלה.
  - ג. שלילת מענק הפרישה.

תיק בד"מ/1/96 תאריך ההחלטה: 20.6.1996

נז/33. הכאת עובד

בפני: עו"ד א. תמיר - יו"ר;

מר מ. שלו - חבר;

מר ש. כהן - חבר.

1. מפקח דוורים באחד מסניפי רשות הדואר במרכז הארץ, שהיכה את אחד הדוורים שתחת פיקוחו וגרם לו חבלות של ממש, שכתוצאה מהן נאלץ היה לפנות לטיפול רפואי ואף להיעדר ממקום העבודה במשך כמה שעות, הורשע ע"י בית הדין בהפרת משמעת והתנהגות שאינה הולמת עובד רשות הדואר, עבירות בניגוד לסעיפים 17(2) ו-3 לחוק שירות המדינה (משמעת) תשכ"ג 1963.

2. המפקח הסביר כי איבד השליטה על עצמו לאחר שהעובד אותו תקף, הסית את העובדים נגדו, חתר תחתיו במקום העבודה וסירב לקבל את מרותו לעיני העובדים האחרים. הוא הבהיר כי התנצל בפני העובד מיד לאחר המקרה ושכנע את בית הדין בכנות החרטה שהביע ובכך שידוע לו שעשה מעשה שלא יעשה, ברגע של חולשה ואובדן עשתונות. הנאשם ציין בפני בית הדין כי לאורך כל שנות עבודתו לא היו לו כל עבירות משמעת, שהוא אב לשלושה ילדים קטינים ושמצבו הכלכלי קשה.

3. בשם לב לאמור דלעיל נעתר בית הדין להצעה המוסכמת של הנאשם והתובע באשר לאמצעי המשמעת והטיל על הנאשם את אמצעי המשמעת הבאים:

א. נזיפה.

ב. הפקעת משכורת שלמה ב־6 תשלומים שווים ורצופים.

תיק בד"מ/6/96 תאריך ההחלטה: 9.7.1996

נז/34. סגן מנהל בית ספר - תקיפת תלמידה

בפני: עו"ד י. לוי - יו"ר;

גב' א. ציוני - חברה;

מר א. כהן - חבר.

התובע: ר. כהן.

הסניגור: הנאשם טוען לעצמו.

1. בית משפט השלום בדרום הארץ הטיל על סגן מנהל בית ספר 130 שעות עבודה לתועלת הציבור ללא הרשעה, משום שביצע מעשה תקיפה כנגד תלמידה בת 12. בעקבות זאת הועמד האיש לדין משמעתי בפני בית הדין למשמעת של עובדי המדינה, שב-2.6.96 - הרשיעו בהתנהגות שאינה הולמת עובד מדינה בכלל ועובד הוראה בפרט, עבירות בניגוד לסעיף 17(3) לחוק שירות המדינה משמעת תשכ"ג 1963 ובניגוד לסעיף 14(1) להודעה על שינויים בהחלת חוק זה על עובדי הוראה.

2. בטיעוניו לעונש הדגיש התובע את חומרת המעשה ואת הצורך להיאבק בתופעה של אלימות מורים כלפי תלמידים, ודיבר על הצורך שמורים יאמצו לעצמם דרכים חינוכיות במאבקם בתלמידים בעייתיים, גם כאשר מדובר במצבי לחץ. בהסתמך על כמה תקדימים שהציג בפני בית הדין הציע התובע להטיל על הנאשם את אמצעי המשמעת של: נזיפה, הפקעת משכורת שלמה ב-6 תשלומים שווים ורצופים והורדה בדרגה אחת לחצי שנה.

3. הנאשם שכאמור לא היה מיוצג טען כי זו לו הפעם הראשונה שהוא מעורב באירוע ממין זה, שכבר התפייס עם משפחתה של התלמידה ששוכנעה על ידו שהדבר קרה בתום לב ללא כוונת זדון, ושהוא נשוי ואב ל-6 ילדים.

4. בבואו לגזור את דינו של הנאשם הבהיר בית הדין את החומרה הרבה שבה הוא מתייחס לתופעה של אלימות מורים כלפי תלמידים, אך בה בעת גם קבע כי התרשם שאין זו דרכו של הנאשם לנהוג באלימות כלפי תלמידים וכי הוא למד את לקחו והמקרה הנדון הוא חריג שכפי הנראה לא יחזור.

בית הדין הטיל על הנאשם את אמצעי המשמעת של:

א. נזיפה.

ב. הפקעת מחצית המשכורת ב-12 תשלומים רצופים ושווים.

תיק בד"מ 20/96 תאריך ההחלטה: 11.7.1996

נז/35. עובדת משרד הרישוי - קבלת שוחד

בפני: עו"ד א. גולדברגר אבה"ד - יו"ר;

עו"ד ר. מלחי - חברה;

מר נ. ברזילי - חבר.

1. הנאשמת, ילידת 1958 נשואה ואם לשלושה ילדים קטנים עבדה במשרד הרישוי בהנפקת רשיונות נהיגה ומתפקידה היה להנפיק את הרשיונות לאלה שנמצאו זכאים לכך.
2. במחצית שנת 1995 הורשעה הנאשמת בבית המשפט המחוזי בקבלת שוחד ב־12 מקרים, בניגוד לסעיף 290 לחוק העונשין תשל"ז-1977 ובעבירה נוספת של קבלת דבר במרמה והפרת אמונים בניגוד לסעיף 284 לחוק האמור וביהמ"ש גזר עליה עונש של 9 חודשי מאסר בפועל, 18 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך 5,000 שקל. ערעור שהגישה לבית המשפט העליון על חומרת העונש נדחה.
3. בעקבות הרשעתה כנ"ל הועמדה העובדת לדין משמעתי בפני בית הדין למשמעת של עובדי המדינה שסָבָע שהעבירות בהן הורשעה יש עמן קלון, עבירה בניגוד לסעיף 17(6) לחוק שירות המדינה משמעת תשכ"ג-1963.
4. בטיעוניו לעונש ציין התובע המלומד את חומרת מעשיה של הנאשמת והדגיש את העובדה שמאז נתגלתה הפרשה היתה מושעת מעבודה וקיבלה משכורת קובעת מלאה עבור תקופה זאת. הוא הפנה את בית הדין ל־5 פסקי דין שהמשתתף לכולם היה שפוטר בהם ע"י בית הדין, עובדי מדינה או עובדי גופים מבוקרים הכפופים לחוק המשמעת, בתשלום פיצויי פיטורין מוקטנים, לאחר שהורשעו בקבלת שוחד במסגרת תפקידם. התובע ביקש להטיל על הנאשמת אמצעי משמעת של פיטורין מידיים, ללא תשלום פיצויי פיטורין ופסילה לשירות המדינה לצמיתות.
5. נציג המשרד הצטרף לעמדת התובע באשר לפיטורין אך ביקש ללוותם במלוא פיצויי הפיטורין שצברה הנאשמת מיום תחילת עבודתה ועד ליום השעייתה מעבודה.
6. הסניגור המלומד הבהיר שהוא מכיר בחומרת מעשיה של הנאשמת אך ביקש מבית הדין שיקח בחשבון כי: א. שיתפה פעולה עם חוקרי הפרשה לאורך כל הדרך. ב. הודתה בבית המשפט בכל העבירות שיוחסו לה ובכך חסכה בזמנו. ג. היפנתה את הרשויות לכל נותני השוחד שקיבלו רשיונות נהיגה שלא כדין ובכך סייעה בהקטנת הנזק שעלול היה להיגרם ממעשיה. הוא הסביר שהנאשמת לא עמדה בפיתוי של קבלת שוחד בשל מצבה הכלכלי הקשה שנגרם בין השאר מכך שבעלה היה מובטל, לעיתים מזומנות מעבודה וגם בשל הקלות הרבה, ע"י לחיצת כפתור במקלדת בה יכולה היתה להנפיק את רשיונות הנהיגה, בבחינת החור הקורא לגנב.
7. בבואו לגזור את דינה של הנאשמת קבע בית הדין כדלהלן: א. "מדובר בעובדת מדינה זוטרה שהמדינה נתנה בה את אימונה והפקידה אותה על התפקיד הרגיש של הנפקת רשיונות נהיגה לאלה שעמדו בדרישות ובמבחנים ונמצאו זכאים וראויים לקבלם. והיא במקום לעמוד במשימה עשתה יד אחת עם פקידה באחד מבתי הספר לנהיגה, ששימשה לצורך הענין כמתווכת וסרסור לדבר עבירה וקיבלה שוחד, שתמורתו הנפיקה רשיונות נהיגה לאנשים שלא היו זכאים ורשאים לקבלם, אם משום שלא עמדו במבחני הנהיגה ואם משום שלא שלמו קנסות שהושתו עליהם". ב. "חלק ממשלמי השוחד להם הנפיקה הנאשמת את הרשיונות הנכספים היו נהגים שנכשלו בבחינות חמש או שש פעמים וחלקם היו כאלה שכלל לא ניגשו למבחנים. לא מדובר פה במעידה חד פעמית, דבר חמור לכשעצמו, בעיקר כאשר מדובר ברשיונות נהיגה, אלא ברצף,

בשיטה שהתמשכה למעלה מחצי שנה שכתוצאה ממנה שולחו לכבישים עקובי הדם של המדינה "רוצחים" פוטנציאליים שהיוו סכנה הן לעצמם והן לזולתם – אזרחים חפים מפשע שאיתרע מזלם להיקלע בדרכם. קשה להגזים בחומרת מעשיה של הנאשמת ובחוסר האחריות המשווע שגילתה בהתנהגותה, מה גם שהיא לא חדלה ממעשיה ביוזמתה אלא רק לאחר שנתפסה בכף."

8. בנסיבות אלה החליט בית הדין להטיל על הנאשמת את אמצעי המשמעת של: א. פיטורין לאלתר, ללא פיצויי פיטורין כלל. ב. פסילה לשירות המדינה לתקופה של 10 שנים.

9. בשולי הדברים הביע בית הדין את תיקוותו כי המשרד הפיק את הלקחים הנדרשים מהפרשה והגביר את הפיקוח על תהליך הנפקת רשיונות הנהיגה, שכן בדיני נפשות מדובר.

תיק בד"מ/40/96 תאריך ההחלטה: 30.7.1996

נז/36. החתמת כרטיס עבודה על ידי עובדים אחרים

בפני עו"ד ש. פרנקל - יו"ר;

מר י. סיוון - חבר;

מר ש. יאיר - חבר.

התובע: עו"ד י. מזרחי.

הסניגור: עו"ד ד. גושן.

1. (א) הנאשמת היא מזכירה ראשית ומוציאה לפועל של יחידת בית משפט, וממונה על עובדיו. האישומים כנגדה הם: שהגיעה באיחור לעבודה ויצאה מוקדם מהרשום בכרטיס הנוכחות שלה, וזאת כאשר עובד אחר שהגיע ראשון לקח את כרטיס הנוכחות שלה והחתימו בהגיעו לעבודה ובצאתו ממנה, דבר שלטענת התביעה נעשה בידיעתה ובהסכמתה. (ב) קיימת זהות רבה באשר לשעה בה חתומים כרטיסי הנוכחות שלה ושל עובדים אחרים. (ג) הנאשמת ניצלה את מעמדה כממונה, כדי לגרום להחתמת כרטיסה על ידי מי מהעובדים, ולא מנעה החתמות הדדיות בין העובדים. (ד) בכך פגעה באמון שניתן בה וקיבלה שכר שלא הגיע לה עבור השעות בהן נעדרה מהעבודה.

2. (א) בדיון עלתה שאלת ההתיישנות לאמור, שהיתה לגורם הקובל אפשרות להגיש את הקובלנה נגד הנאשמת זמן ניכר לפני שעשה זאת, כך שכאשר הוגשה הקובלנה היה זה לאחר שכבר הנושא התיישן. (ב) בית הדין קבע כי לא היה די בידיעות הראשוניות שהיו בידי הקובל בעניינה של הנאשמת כדי להתחיל את מירון ההתיישנות. (ג) בית הדין דחה את טענת ההגנה - ההיפוטטית לדעתו - שניתן היה להגיש את הקובלנה גם על פי המידע הכללי המוקדם שהיה בידי הקובל, ותמך את עמדתו זאת באמור בעש"מ 3841/90 מ"י נגד תרוה, פס"ד מ"ה (1) עמ' 56 בעמ' 63 (ג-1).

3. בית הדין קבע כי אין לקבל שחתימות במסדר של כרטיסי נוכחות, המוחתמים כולם, לאורך זמן, באותה דקה ממש הם עניין שבמקרים, וכי משהוכח כי היו החתמות בידי אחרים של כרטיסי הנוכחות של הנאשמת הרי הכחשתה הגורפת פועלת נגדה. בית הדין החליט להעדיף את הראיות שהוגשו לו מטעם התביעה ושהיה להם חיווק בעובדות על פני גירסתה של הנאשמת.

4. אשר למשך הזמן בו נעדרה הנאשמת מהעבודה - בכיסוי ההחתמות בידי אחרים - הסיק ביה"ד, הגיונית כדבריו, רק זאת, שברגע ההחתמה לא היתה הנאשמת במקום, ושאלו לקבוע על פי זה משהו בעניין משך ההיעדרות.

5. בית הדין לא מצא ראיה פוזיטיבית לידיעתה של הנאשמת שכרטיס הנוכחות שלה מוחתם בידי אחרים, אך קבע שיש לייחס לכל עובד את הידיעה על הנעשה בכרטיסי הנוכחות שלו, אותם הוא חייב להחתים פעמיים ביום, כך שאין הוא יכול להישאר "אדיש" לנעשה בהם. יתכן אומנם מקרה בו שוכח עובד להחתים את כרטיסו אך זה מקרה נדיר, כשם שנדיר מאוד שכרטיסו מוחתם בידי אחר - בטעות כמובן.

6. התביעה הביאה חוות דעת מקצועית של מומחה לחקר ביצועים, שקבע כי החתמת הכרטיסים "לא בוצעה באופן אקראי" וביה"ד קיבל זאת כ"סיוע בר משמעות רבה". אשר להשגות ההגנה על ראיות התביעה בכלל, וחוות הדעת האמורה בפרט, קבע ביה"ד כי ראיות התביעה גוברות באופן ברור והחלטי על כל תיוה חלופית אפשרית וכי גירסתה היא הפירוש ההגיוני היחיד לעובדות שהוכחו - אף אם אינה בגדר ודאות של ממש. ביה"ד נסמך בעניין זה על פסקי הדין הבאים: (א) ע"פ 3974/72, אזורלאי נ. י"מ, פ"ד מ"ז (2) עמ' 565 בעמ' 569, החל מסעיף 8 - מול ה', עד סעיף 12. (ב) ע"פ 224/88, איזראלוב נ. י"מ, פ"ד מ"ו (2) עמ' 661, בעמ' 669 - ב-ג, וראה עמ' 667 א'.

7. בית הדין הרשיע את הנאשמת שבידיעתה ובהסכמתה החתימו לה עובדים אחרים את כרטיס הנוכחות שלה 59 פעמים, בתחילת יום העבודה, ושבעת ההחתמה היא לא היתה במקום. בעניין החתימות ביציאה מהעבודה התעוררו בבית הדין ספיקות מבחינת הראיות, "כי כאשר נמצאים בעבודה יותר "מקפידים" לצאת בזמן המותר, לעומת מה שמקפידים לבוא בזמן". לאור ספק זה זיכה בית הדין את הנאשמת מהפרט של החתמות כרטיסה בידי אחרים ביציאה מהעבודה.

8. לעניין גזרי הדין הציעה התביעה את אמצעי המשמעת של פיטורים עם גימלה מידית, נזיפה חמורה, הורדה ב-2 דרגות לשנתיים ושליטת מענק הפרישה לפי סעיף 22 לחוק הגימלאות. ההגנה הציעה להסתפק בנזיפה בלבד. עדי ההגנה הרעיפו שבחים על הנאשמת. ההגנה הציעה פסקי-דין משמעתיים המקילים מאוד עם הנאשמת. התביעה הציעה פסקי-דין בו גזרו על הנאשם פיטורים, בתשלום גימלה מתאריך מאוחר, זאת במסגרת עיסקת טיעון.

9. בית הדין קובע שיש להחמיר בענישה כאשר מדובר בהחתמת כרטיסי נוכחות עבור עובדים בידי אחרים, ובעיקר כאשר הדבר נעשה בידי עובד בכיר. בשל מצבה של הנאשמת החליט ביה"ד שלא לפטרה, אך מאידך החליט שאין להחזירה למקום עבודתה אלא להעבירה למשרה אחרת, במסגרת יחידות בתי המשפט, ללא הגבלת זמן, במרחק גאוגרפי מתאים. בנוסף להורידה בדרגה אחת, לאחר הקפאת דרגתה למפרע מיום הגשת התובענה נגדה, ולנווף בה נזיפה חמורה.

תיק בד"מ/77/94 תאריך ההחלטה: 29.4.1996

10. הנאשמת ערערה על פסק הדין של בית הדין למשמעת לבית המשפט העליון, בפני דן יחיד, בתיק עש"מ/3871/96. להלן במלואו פסק הדין של כב' השופט זמיר שדחה את הערעור.

בבית המשפט העליון בירושלים

עש"מ/3871/96

בפני: כבוד השופט י' זמיר

המעוררת:

נגד

המשיב: נציג שירות המדינה

ערעור על פסק דינו וגזר דינו של בית הדין
למשמעת של עובדי המדינה מיום 29.4.96
בבד"מ/77/94 שניתן על ידי כבוד חברי
בית הדין: ש' פרנקל, י' סיון ש' יאיר

תאריך הישיבה: כ"ח בתמוז תשנ"ו (15.7.96)

בשם המערערת: עו"ד דניאל גושן

בשם המשיב: עו"ד דלית גילה

פסק - דין

השופט י' זמיר:

1. המערערת שימשה בתפקיד מזכירה ראשית של בית משפט שלום. היא הואשמה בבית הדין למשמעת של עובדי המדינה בעבירות משמעת לפי סעיפים 17(2), 17(3) ו-17(4) לחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963 (להלן - חוק המשמעת). בית הדין מצא כי במהלך השנים 1991-1992 הוחתם כרטיס הנוכחות בעבודה של המערערת, בידיעתה ובהסכמתה, בתחילת יום העבודה, 59 פעמים, על ידי עובדים אחרים של בית המשפט בזמן שהיא עצמה לא נכחה במקום עבודתה. הממצא התבסס על עדויות של עובדים, אשר היו עדים להתחמת הכרטיס, על כרטיסי הנוכחות של עובדים אחרים, אשר העידו על נוהג של החתמה הדדית, ועל עדות מומחה לחקר ביצועים, אשר הסיק מהנתונים כי לא ייתכן שמדובר בצירוף מקרים אקראי, אלא הנתונים מעידים על שיטה. על בסיס ממצא זה הרשיע בית הדין את המערערת בעבירות שיוחסו לה.

בית הדין הטיל על המערערת את אמצעי המשמעת הבאים: נזיפה חמורה; הורדה בדרגה אחת למשך שנתיים והקפאת דרגתה למפרע מיום הגשת התובענה (29.12.94) עד להורדתה בדרגה כאמור; העברתה למשרה אחרת או למקום עבודה אחר במסגרת הנהלת בתי המשפט, ללא הגבלת זמן, לפי החלטת המנהל הכללי של בתי המשפט, לאור דרגתה לאחר ההורדה, ובמרחק גיאוגרפי שלא יעלה על המרחק לבתי המשפט בנצרת או בעפולה.

2. בערעור זה תוקפת המערערת את פסק הדין של בית הדין למשמעת בשלושה ראשים. ראשית, היא סבורה כי על המקרה חלה התיישנות. שנית, היא טוענת כי נפלו פגמים בהכרעת הדין. ושלישית, היא יוצאת נגד חומרת העונש. אדון בטענות אלה לפי סדרן.

3. חוק המשמעת קובע תקופת התיישנות לעבירות משמעת. וכך מורה סעיף 64 לחוק, כפי נוסחו בזמן ביצוע העבירה:

"לא יינקטו אמצעי משמעת לפי חוק זה נגד עובד המדינה על עבירות משמעת שנודעו לשר, למנהל הכללי, או לסגנו לענייני מינהל, למנהל יחידת סמך או לסגנו לענייני מנהל, לנציב השירות או ליועץ המשפטי לממשלה שנה או יותר לפני הגשת הקובלנה לתובע..."

כפי שניתן להיווכח, הוראה זו קובעת התיישנות מסוג מיוחד. ראשית, תקופת ההתיישנות נמשכת פרק זמן קצר מאוד: שנה אחת (כיום, לאחר תיקון הסעיף, שנתיים). מאידך, תקופה זו איננה מתחילה בזמן הביצוע של עבירות המשמעת, כי אם מרגע שנודע לאחד מבעלי התפקידים המנויים בסעיף על ביצוע העבירה. על הוראה זו אמר מ"מ הנשיא זילברג בבג"צ 184/65 פרקליט המדינה נגד בית הדין למשמעת של עובדי המדינה, פ"ד י"ט(4) 221, 223:

"ציינו לעיל את העובדה כי כותרת השוליים היא 'התיישנות'. לכאורה היה מחוקק מיטיב לעשות אילו קרא לסעיף זה בשם 'שיהוי'; אבל לאמיתו של דבר מותר היה לו לנהוג כפי שנהג, יען כי השיהוי אף הוא מהווה לפעמים עילה להתיישנות ... ה'רציו לגיס' של סעיף 64 היא בכך, כי מכיון שהשר (או האנשים האחרים הנזכרים באותו סעיף) ראו לטוב לפניהם להשהות במשך שנה את הקובלנה או התלונה נגד עובד המדינה שחטא בפגיעה משמעתית, אות וסימן הוא כי מעשהו של עובד המדינה פגיעתו לא היתה רעה כל כך, או שריחה וטעמה פגו במשך התקופה ההיא, ולכן מוטב שתתיישן ולא תשמש עוד עילה לפעולה כנגד העובד".

4. הקובלנה בעניינה של המערערת הוגשה לתובע ביום 9.6.94, האם היא הוגשה בתוך תקופת ההתיישנות?

בא"כוחה של המערערת גורס שהתשובה שלילית. ומה מביא אותו למסקנה זו? ביום 9.8.92 (כשנתיים לפני הגשת הקובלנה) התקבל במחלקת הביקורת של הנהלת בתי המשפט מכתב אנונימי שכותרתו "פרשת שחיתות". בין היתר, מתריע המכתב אודות נוהג הקיים בבית משפט השלום לפיו מחתימים עובדים אחרים את כרטיס הנוכחות של המערערת. מנהלת המחלקה לביקורת בהנהלת בתי המשפט, גב' אביגיל סטיר, האחראית על חקירות משמעת, פתחה בחקירה פנימית. היא חקרה עובדים, בדקה את כרטיסי הנוכחות ואף התייעצה עם מומחים לחקר ביצועים לגבי המשמעויות הסטטיסטיות של הנתונים על הכרטיסים. במהלכים אלו היה מעורב גם מר עמית קרונברגר, המשמש סמנכ"ל בכיר למינהל בהנהלת בתי המשפט, ומכאן שהוא אחד מבעלי התפקידים שנמנו בסעיף 64 לחוק. סטיר סיפרה לו על המכתב במחצית השנייה של חודש אוגוסט 1992, ולאחר מכן עדכנה אותו בפרטי החקירה שניהלה. קרונברגר ציין בעדותו בפני בית הדין כי לא התייחס בביטול למכתב, ואף שקל הפעלת אמצעי חקירה שונים על מנת לברר את הפרשה לעומקה. אולם בחודש נובמבר 1992 הגיעו קרונברגר וסטיר למסקנה שאין להם מספיק ראיות, שכן לא נמצא (לדעתם, בגלל קשר של שתיקה) אדם שיהיה מוכן להעיד על המעשים שיוחסו למערערת באותו מכתב. לפיכך החליטו שניהם להפסיק את החקירה ולא לנקוט פעולות נוספות בקשר לפרשה זאת.

מה, אם כך, הביא לבסוף להגשת הקובלנה נגד המערערת? ביום 3.4.94 התקבלה אצל קרונברגר תלונה רשמית מאת עובדת, אשר שימשה קלדנית בבית משפט השלום בשנים 1992 עד 1994. בתלונה זו היא מציינת, בין היתר, כי היתה עדה לכך שפקידים בבית המשפט מחתימים את כרטיס הנוכחות של המערערת בזמן שהמערערת לא שהתה בבית המשפט. בעקבות תלונה זאת נגבו עדויותיהם שלה עצמה ושל בעלה (אשר היה נוהג ללוותה לעבודתה) ושל מי ששימש כפקיד עזר בבית המשפט. עדויות אלה אפשרו הגשת הקובלנה נגד המערערת.

5. המערערת טוענת כי מירון ההתיישנות צריך להתחיל מרגע שנודע לקרונברגר על הפרשה (אוגוסט 1992), ולכל המאוחר מתום החקירה (נובמבר 1992). לשיטתה, אם כך, הוגשה הקובלנה לאחר שחלפה תקופת ההתיישנות.

אין אני מקבל טענה זו. אכן, קרונברגר חשד עוד בשלהי שנת 1992 כי המערערת עברה עבירות משמעת. הוא אף חקר ובדק את הנושא. אך האם הגיעו הדברים כדי "ידיעה" כמשמעותה בסעיף 64 לחוק? דרישת הידיעה מופיעה בחוקים שונים, והיא זוכה לפרשנויות שונות בהקשרים השונים בהם היא מופיעה. מהו המבחן לעניין הידיעה הדרושה על מנת להתחיל את מירון ההתיישנות לפי חוק המשמעת? המבחן נקבע בפסק הדין של מ"מ הנשיא זילברג בבג"צ 184/65 (לעיל). וכך הוא קובע (בעמ' 223-224):

"הידיעה הנזכרת בסעיף 64 חייבת להשתרע לא רק על עצם המעשה אלא גם על זהותו של עושה המעשה כי בלעדי כך אי אפשר להגיש לא תלונה ולא קובלנה, וממילא אין כל שיהוי. ידיעת הזהות פירושה הוא, פשוטו כמשמעו, ידיעה של ממש ולא חשד גרידא. אמנם ידיעה זו אינה חייבת להיות ידיעה ודאית ממש, בכל מאת האחוזים. ההגדרה, לדעתנו, היא זו: תקופת ההתיישנות של סעיף 64 מתחילה 'לרוץ' מן היום שבו היו לשר (או לשאר האנשים המנויים שם), הן בנוגע למעשה והן בנוגע לעושה, ידיעות העשויות לשמש בסיס להגשת קובלנה או תלונה נגד איש מסויים בעשיית עבירה משמעתית".

כלומר, מירון ההתיישנות מתחיל ברגע שהמידע המצוי בידי הסמנכ"ל לענייני מינהל (הוא הגורם המוסמך בענייננו) עשוי "לשמש בסיס להגשת קובלנה". ומתי נאמר כי יש במידע כדי לשמש בסיס להגשת קובלנה? אמר על כך השופט ד' לוין בעש"מ 3841/90 מדינת ישראל נ' תרזה, פ"ד מה(1) 56, 62:

"איני סבור שניתן לקבוע באופן כולל מראש גדרים בשאלה, מה הן 'ידיעות העשויות לשמש בסיס להגשת קובלנה'... שאלות כגון דא מוטב להן שתיבחנה ושיוכרע בהן בכל מקרה ומקרה על-פי נסיבותיו ונתוניו".

אכן, התשובה תלויה בכל מקרה בנסיבות המקרה. עם זאת, שאלה כללית היא, מהי רמת הוודאות הנדרשת מן המידע. על כך השיב השופט ד' לוי (שם, בעמ' 61):

"מה טיבם של הפרטים ומה ההיקף והמהות של העובדות אשר בהגיעם לתודעת בעלי התפקיד המנויים בסעיף הנ"ל יתהוו לכלל מודעות ויהיו בגדר 'עבירות משמעת שנובעות...', ומתי ייחשבו הידיעות בחשדות גרידא, שמועות שברכילות, שניתן ואולי צריך לחקור, אך אינן יכולות להוות בסיס לקובלנה. האם די בחשד קל כלפי פלוני כדי להניע את מערכת הקובלנה, או שמא, היפוכו של דבר, נדרשת ודאות גבוהה אצל האנשים המנויים בסעיף באשר לביצוע העבירות כדי להניעם לפעול.

מובן שהתשובה על כך אינה באחת מהאפשרויות הקיצוניות שמנתי, אלא במקום כלשהו בתוך, שהרי מחד גיסא אין המדובר במידת הוודאות הנדרשת לשם הרשעה בעבירות משמעת (שאף לשמה לא נדרשת ודאות מוחלטת), ומאידך גיסא – גם הגשת קובלנה אינה דבר של מה בכך, ודאי שאין לבסס הגשתה על רכילות או דברים בדומה להן בלבד".

לעניין זה יש לזכור כי הגשת קובלנה היא שלב מוקדם של ההליך המשמעת. לפי סעיף 32 לחוק המשמעת, הקובלנה מוגשת לתובע. התובע בודק את הקובלנה ומקיים חקירה, לפי הצורך, כדי לברר אם ניתן להגיש תובענה לבית הדין למשמעת. לפי סעיף 33 לחוק המשמעת, רק אם "ראה התובע שיש בקובלנה ובחומר הראיות שלפניו כדי להעמיד את עובד המדינה לדין משמעת, רשאי הוא להגיש לבית הדין תובענה". מכאן יוצא כי אפשר להגיש קובלנה גם אם אין עדיין חומר ראיות מספיק כדי להביא להרשעה בדין משמעת, אלא צריך שהתובע יוסיף ויחקור בדבר עד שיחליט אם להגיש תובענה. עם זאת, אין דומה הגשת קובלנה לתובע, לפי חוק המשמעת, להגשת תלונה למשטרה. תלונה למשטרה יכולה להיות מוגשת על ידי כל אדם על יסוד כל חשד. לעומת זאת, קובלנה נגד עובד מדינה מוגשת על ידי רשות מינהלית, שחייבת לנהוג בכל מעשיה באחריות ובהגינות, ובמיוחד כך במעשה שיש בו כדי לגרום פגיעה של ממש, כמו הגשת קובלנה לפי חוק המשמעת. ועל כך אמר השופט ד' לוי (שם, בעמ' 63):

"בשל רגישות ההליך של הגשת קובלנה כנגד עובד יש לבחון ולבודק את החשדות היטב בטרם הגשת קובלנה. רק לאחר בדיקה רצינית ומקיפה ולאחר המסקנות המתגבשות בה ניתן יהיה להתייחס למידע הנמסר בעקבותיה כי הוא מהווה ידיעה לעניין [סניף 64 לחוק המשמעת]".

לדעתי, ראוי שהידיעה תעמוד, לצורך זה, במבחן הראיה המינהלית. מה פירושו? "תשתית העובדות צריכה להיות כזאת, שרשות סבירה היתה מסתמכת עליה לצורך קבלת ההחלטה הנדונה". ראו בג"צ 987/94 יורונט קווי זהב (1992) בע"מ נ' שרת התקשורת, פ"מ (5) 412, 425. ראו גם בג"צ 4539/92 קבלרו נ' היועץ המשפטי לממשלה (טרם פורסם).

כיצד לתרגם מבחן זה להקשר הנדון? ניתן לומר כי קיים בסיס להגשת קובלנה על עבירת משמעת כאשר קיימות ידיעות בדבר ביצוע העבירה שיש בהן, בעיניה של רשות סבירה, כדי להוביל את התובע, ללא חקירה נוספת או לאחר חקירה סבירה, להגשת תובענה לבית הדין למשמעת. לב המבחן הוא הסבירות לאור נסיבות המקרה.

7. לאן מוביל אותנו מבחן זה במקרה שלפנינו? כאמור, בשנת 1992, בעקבות המכתב האנונימי, נוהלה חקירה על מנת לאסוף ראיות שיתמכו באופן ממשי בחשד שהתעורר נגד המערערת. אולם, כיוון שלא היה אז

אף אדם שהיה מוכן לתת עדות בקשר לחשד זה, לא ראו קרונברגר וסיטר לנכון להמשיך בחקירה. הם גם לא מצאו לנכון להגיש קובלנה. האם היו להם אז מספיק ידיעות העשויות "לשמש בסיס להגשת קובלנה?" כאשר מתעורר חשד בדבר ביצוע עבירת משמעת, שאינו מופרך על פניו, על הממונה המינהלי לברר את החשד. אין הוא רשאי לעצום עיניים ולהימנע מבירור, הבירור חייב להיערך באופן סביר, לפי אמינות המידע המחשיד, עוצמת החשד ושאר הנסיבות הנוגעות לעניין. לפי תוצאות הבירור הראשוני, יחליט הממונה אם וכיצד להמשיך בבירור, את מי ליידע ולשתף בבירור, ואילו צעדים אחרים לנקוט.

אם לא יערך בירור כזה בעקבות מידע מחשיד העומד במבחן הראיה המינהלית, כלומר, מידע שהיה מוביל רשות סבירה לעריכת בירור, אפשר שתקופת ההתיישנות תתחיל לנוע מאותו מועד.

לעומת זאת, תקופת ההתיישנות לא תתחיל לנוע אם הממונה המינהלי התייחס באופן רציני ואחראי למידע המחשיד, ערך בירור סביר, בהתאם לנסיבות, ולבסוף נותר ללא ראיות שיש בהן, לפי מבחן הראיה המינהלית, כדי לבסס קובלנה. במקרה כזה יש לומר שאף כי היה מידע מחשיד בידי הממונה המינהלי, לא היתה בידיו ידיעה המהווה בסיס להגשת קובלנה, שבלעדיה לא יתחיל מירון ההתיישנות.

במקרה שלפנינו, לאחר שהגיע המכתב האנונימי בשנת 1992, ערכו הממונים המינהליים בירור סביר. אולם בסופו של בירור, לא נוצרת תשתית של ראיות שתהווה בסיס להגשת קובלנה נגד המערערת. שהרי בהעדר אפשרות לקבל עדות אישית בדבר ביצוע העבירה על ידי המערערת, רשאים היו הממונים המינהליים להניח, כרשות סבירה, שאם תוגש קובלנה לתובע, ואף אם התובע יערוך חקירה סבירה, לא תיווצר תשתית של ראיות די הצורך להגשת תובענה. בנסיבות אלה מירון ההתיישנות עדיין לא התחיל בשנת 1992.

מצב זה השתנה באפריל 1994 כאשר התקבלה תלונה רשמית חתומה נגד המערערת. בירור שהיה צריך להיערך בעקבות התלונה, ואף נערך כראוי, הוביל ליצירת תשתית של ראיות שהיה בה בסיס להגשת הקובלנה. בשלב זה התחיל המירון של תקופת ההתיישנות. אך הקובלנה נגד המערערת הוגשה לפני שחלפה תקופה זאת. לפיכך אני דוחה את טענת ההתיישנות.

8. המערערת טענה כי גם לגוף העניין נפלו פגמים בהכרעת הדין של בית הדין למשמעת. פגמים אלה מתייחסים לממצאים עובדיים. אולם, כידוע, בית משפט זה אינו נוהג, בהעדר טעם מיוחד, להתערב בממצאים עובדיים שנקבעו על ידי בית הדין למשמעת. אכן, בא־כוח המערערת, לא טען בדבר פגמים אלה אלא בחצי פה.

מבין הטענות בדבר פגמים שנפלו בהכרעת הדין בולטת בחשיבותה טענה אחת. הטענה היא שבית הדין ייחס למערערת ידיעה והסכמה לעובדת שאדם אחר נוהג להחתים עבודה ובהעדרת את כרטיס הנוכחות שלה. אולם, טוען בא־כוח המערערת, בפני בית הדין לא הובאה כל ראיה פוזיטיבית בדבר ידיעה או הסכמה של המערערת.

התשובה לטענה זאת היא, שבדרך כלל אי־אפשר, במקרה מעין זה, להוכיח ידיעה והסכמה, בהעדר הודאה, אלא באמצעות ראיות נסיבתיות. בית הדין רשאי כפי שהוא עושה בהכרח לעתים מזומנות, לקבוע ממצאים, לרבות בדבר ידיעה, על יסוד ראיות נסיבתיות. וכך נהג בית הדין גם במקרה זה.

בית הדין קבע, על יסוד הראיות, כי כרטיס הנוכחות של המערערת הוחתם עשרות פעמים שלא בידה. מעובדה זאת, כשהיא לעצמה, יכול היה בית הדין להסיק ידיעה של המערערת שכן כל עובד, ובכלל זה המערערת, אמור לחתום על כרטיס הנוכחות שלו מדי יום ביומו. אין זה מתקבל על הדעת שאחר יחתים את כרטיס הנוכחות של עובד מסויים, שלא בידיעתו של אותו עובד, והעובד לא יבחין בכך כאשר הוא בא

להחתים את כרטיסו כנדרש. ואם ידע ולא הגיב על כך, פעם אחר פעם, לא במחאה לחברים בעבודה, לא בהודעה לממונים ולא בתלונה כלשהי, משמע שהסכים לכך, אם לא מראש לפחות בדיעבד. כך הסיק בית הדין למשמעת במקרה זה, והמסקנה נראית מבוססת כראוי.

מכאן שאין יסוד לבית המשפט להתערב בהכרעת הדין.

9. לא נותרה למערערת אלא הטענה כי העונש שהוטל עליה חמור יתר על המידה. הטענה מכוונת רק נגד אחד מאמצעי המשמעת: ההחלטה להעביר את המערערת למקום עבודה אחר ללא הגבלת זמן, לפי החלטת המנהל הכללי של בתי המשפט. בית הדין למשמעת היה מודע לכך שאמצעי המשמעת אשר הוא גוזר על המערערת הינם חמורים יחסית לתקדימים בעבירות דומות. אולם הוא מצא לנכון להחמיר איתה משום שראה את העבירה בחומרה, והכיר בצורך להילחם בעבירה זאת ביד קשה, ובעיקר משום מעמדה הבכיר של המערערת בשירות המדינה. המערערת שימשה, כאמור, מזכירה ראשית בבית משפט שלום. עובדה זו מוסיפה חומרה לעבירה ודורשת אמצעי משמעת חולמים. אכן, אין זה ראוי שהמערערת תחזור מיד לאחר ההרשעה, בגושפנקא של בית המשפט לנהל את המזכירות של בית המשפט, ולפקח על העובדים במזכירות, כאילו דבר לא אירע, אין תימה שבית הדין שקל, כדבריו, לגזור על המערערת פיטורין משירות המדינה. רק מתוך התחשבות במצב הכלכלי והמשפחתי של המערערת החליט בית הדין להסתפק בעונש קל יותר.

כידוע בית משפט זה אינו נוטה להתערב במידת העונש שנגזר בבית הדין למשמעת. וכך, לדוגמה, נאמר על ידי הנשיא זוסמן בעש"מ 7/77 גוזלן נ' מדינת ישראל (לא פורסם):

"בדוני בערעור על חומרת העונש שהוטל על-ידי בית הדין למשמעת של עובדי המדינה אנהג על-פי אותם הכללים אשר בדרך-כלל נהוגים בידינו בשבתנו בבית משפט לערעורים פליליים. כידוע אין דרכנו להתערב במידת העונש בלבד אם שוכנענו לדעת שנגרם אי-צדק בולט, ואולם בענין דנן הדברים הם קל וחומר. כי בית הדין למשמעת של עובדי המדינה הורכב הוא עצמו מעובדי מדינה, אשר חוקה עליהם שהם מטיבים לדעת מה אמצעים דרושים כדי לשמור על רמתם הם מקצועית של עובדים".

לא מצאתי טעם להתערב בשיקוליו של בית הדין למשמעת, ועל כן אני משאיר את אמצעי המשמעת שנגזרו כלפי המערערת על כנם.

לאור כל האמור, אני דוחה את הערעור.

ניתן היום, י"ד באב התשנ"ז (30.7.96).

יצחק זמיר, שופט

העתק מתאים למקור

שמריהו כהן - מזכיר ראשי

צש96-04/עש387196

נז/37. מזכיר בית משפט - עבודה פרטית ללא היתר

בפני: עו"ד ש. פרנקל - יו"ר;

עו"ד ג. סולן - חברה;

מר ש. יאיר - חבר.

התובע: עו"ד י. חיות.

הסניגורים: עו"ד מ. פולסקי (ז"ל), עו"ד ד. סוקול.

1. בהכרעת דין מנומקת קבע בית הדין כי הנאשם לקח חלק פעיל בניהול מועדון שהיה רשום על שם אשתו, בכך שנפגש עם ספקים, עם קבלני משנה, חתם על חשבוניות והשתתף בפגישות שניהול המועדון היה כרוך בהן. כמו כן קבע כי הנאשם עזר לאשתו בניהול חנות תכשיטים שבבעלותה, בכך ששהה שם, דיבר עם לקוחות, הציג סחורה וכו'. ראוי להדגיש כי הרוב המכריע של הפעילויות הנ"ל נעשו ככל הנראה בשעות הערב המאוחרות, ומכל מקום לא הוכח כי נעשו במסגרת שעות העבודה של הנאשם בבית המשפט. בית הדין סבר שלחלק מהפעילויות הללו יכול היה הנאשם לקבל היתר אילו ביקש זאת כנדרש. כמו כן קבע כי הטענה, ה"כיסוי" כביכול שהדברים נעשו במסגרת עזרה לאישתו אינם יכולים להועיל כאן שכן גם עזרה כזאת אינה מתירה לעובד מדינה לעשות דברים האסורים עליו על פי הכללים וההוראות. על בסיס הממצאים הללו הרשיעו בית הדין בהפרת סעיפים 17(2) ו-17(3) לחוק שירות המדינה משמעת תשכ"ג 1963.

2. במסגרת הראיות לעניין אמצעי המשמעת השמיעה ההגנה שורה ארוכה של עדי אופי, בהם שופטים ופקידים בכירים שכולם הללו ושבו את הנאשם ואת תפקודו בעבודה. כמו כן הוגשו לבית הדין מספר מכתבי המלצה והערכה שדיברו אף הם בשיבו.

3. התובע המלומד הדגיש בטיעונו לעניין העונש כי התנהגותו של הנאשם שהוא עובד בכיר במערכת מהווה דוגמא שלילית מאוד לכל עובדי המדינה ולעובדי מערכת בתי המשפט בפרט ויש להחמיר בעונשו בבחינת: "למען יראו וייראו". הוא הציג בפני בית הדין מספר פסקי דין (מא/6, נד/23 ו-מב/4) בהם נקבע כי יש להחמיר בעונשם של עובדי המערכת המשפטית, אך ברוב הגינותו הודה כי המעשים שנדונו בהם היו חמורים בהרבה מאלו שהנאשם הורשע בהם. הוא הציע להטיל על הנאשם את אמצעי המשמעת הבאים: העברה לתפקיד אחר, פסילה למשך 10 שנים מלמלא תפקיד של מזכיר בית המשפט, הורדה בשתי דרגות למשך שנתיים ונזיפה.

נציגת המשרד הודיעה כי המשרד משאיר לשיקולו של בית הדין את שאלת אמצעי המשמעת שיוטלו על הנאשם ובית הדין הבין מדבריה כי לדעת הנהלת המשרד אין להחמיר עם הנאשם במידה המוצעת ע"י התובע.

4. הסניגורית המלומדת הציעה לבית הדין להטיל על הנאשם את העונש המינימלי האפשרי של התראה בנמקה זאת בכך שהנאשם כבר נענש דיו משום שדרגתו מעוכבת במשך שנים רבות (למעט השלמת דרגה אחת), משום שמדובר במעידה חד פעמית ושמעשיו הם בתחום האפור של סיוע לאשתו. לביסוס הצעתה היא הפנתה את ביה"ד לפסה"ד הבאים: נא/23, נב/15, נד/15, מג/15, מה/4, ו-מ/33.

5. לאחר עיון בפסקי הדין שהציגה ההגנה נראה לבית הדין שאין להקל עם הנאשם במידה המוצעת ע"י הסניגורית ושיש להביא בחשבון, כטענת התביעה, את היותו של הנאשם חלק ממערכת בתי המשפט, שבשל רגישותה יש להחמיר עם עובדיה כאשר הם סורחים. ברוב דעות החליט בית הדין להטיל על הנאשם את אמצעי המשמעת הבאים:

א. נזיפה.

ב. הפקעת מחצית משכורת חודשית ב־6 ניכויים חדשיים שווים ורצופים.

ג. הקפאת דרגתו לתקופת הזמן שמיום תחילת חקירתו ועד מתן גזר דין זה, דהיינו שבתקופה זאת לא יקודם בדרגה ושהיא לא תילקח בחשבון בפז"מ הדרוש לצורך קידומו לדרגה הבאה. דעת המיעוט היתה שיש להטיל על הנאשם את אמצעי המשמעת שהוצעו ע"י התביעה.

תיק בד"מ/90/16 תאריך ההחלטה: 15.8.1996